

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Danskhed

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Danskhed", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 345. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-blich07-shoot-workid90412.pdf> (tilgået 14. juni 2021)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Danskhed

⌘ Dette er maaske et nyt, eller et fornyet Ord; men det har en gammel Bemærkelse; men denne er nærved at være forældet, og trænger derfor til en Fornyelse, en Foryngelse. - Længe nok, altfor længe er der arbejdet paa at udslette det gamle Præg. Og det er ikke Fremmede allene, men fuldt saa meget vore Egne, som have lagt Hænder paa dette jammerlige Værk. Dansk Dragt blev omskaaren, eller hensmidt til Bonden. De andre Stænder, de der kalde sig de højere, ombyttede Kofte og Broge med franske Eenspænderkjoler og tydske Pludderbuxer. Man brændte sit naturlige Haar, og gjorde et Storkerede deraf; eller man hængte derover en grundmuret Paryk og bestrøede den med Meel. Man hentede italienske og franske Spindelvæve, og drog dem over sine Been, der heraf fik passende Navn af Porcellinsbeen. Kunde Kvinderne være klogere end deres Halvmænd? De opbyggede Pyramider paa deres Hoveder, og Fængsler paa deres Kroppe, Bastioner om deres Hofter, og Stylter under deres Hæle. - Men det var langt fra ikke nok: det danske herlige Modersmaal foragtedes som Pøbelsprog, og henslængtes, ligesom de danske Klædemon, til Almuen og Tjenestefolk. Man sprekkede tydsk og parlerede fransk, løst og fast; og naar et adeligt Par skulde copuleres comme il faut, maatte Præsten vie dem paa Fransk. Embedsclassen, de Lærde, havde samme Sygdom - morbus peregrinus - men med andre Symptomer: deres delirium yttrede sig i Græsk og Latin, og denne Sygdom er endnu her endemisk og af haardnakket Natur. Folk, som ellers tale godt Dansk, kunne stundom i 5, 6 Timer ikke faae et dansk Ord frem, men snakke Latin saa Sveden triller ned ad dem.

⌘ Men det var ikke nok dermed. Endogsaa vore Lege og Forlystelser skulde ombyttes med fremmede. Vi kjende ej engang mere vore Oldtids-Dandse - maaskee den færøiske hører til disse; men vi have havt polske Dandse, tydske Valtser, franske Dandse, engelske Dandse, 346 scotske Dandse. Vi lade vore Børn oplære til fransk Cotillon irlandsk Paddy, spansk Fandango og italiensk Molinasco. Men det er ej heller nok, at vi træde alle disse udenlandske Dandse, vi maae ogsaa have Maskerader, i hvilke vi repræsentere alle Folkeslag paa Kloden. Men dette er ikke heller nok, at vi ere andre Nationers Abekatte - menneskelige Abekatte; vi ville ydermere være Abekatte i anden Potents: vise os som Ourangoutanger, Strudse, Kalkuner osv., hvilke Abekattestreger koste ti Gange saameget som en feed Kalkun.

⌘ Det er historisk: at der i denne Konges Tid ere gjort mange og lange Skridt tilbage fra de nye Daarligheder, og fremad til fornyet Folkelighed. Det er historisk: at denne Gjenfødelse er begyndt og fortsat ligesaavel af Kongen, som af de fædrelandssindede blandt Folket. Men Fortsættelsen er standset: og enhver Standsning er en Tilbagegang.

⌘ Store og stærke Folkeslag kunne langt længere ustraffet tillade sig saadanne Daarligheder; men Straffen undgaaes ikke, fordi den udhales. Den begynder indvendigfra, naar derimod smaae Nationer først føle den udenfra. Vide vi, hvor snart den vil komme? eller hvorfra? Vaagner derfor op, Danske! hvis I eller ønske at beholde og efterlade dette Navn til Eders Efterkommere. Ak! der ere saa Faa, der vækkeog ak og vee! der er Ingen, som svarer. Gaae de da Alle og rode i deres Agre, og prøve deres Øxne, og øve deres Kjøbmandskab? Eller staae de allene op for at lege? - Kamplege skulle I lege, at I kunne være beredte, naar Tiden kommer! Stoler ikke paa fremmede Venner, som vil kunne drikke Dus med Eder i Eders eget Blod! Stoler ikke paa fremmede Beskyttere, der vil kunne faae isinde at lægge Eder Bidsel i Munden, og Sadel paa Ryggen! Men om dette skeer, da seer til, om I kunde trøste Eder med et: "Det havde vi ikke tænkt"